

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата педагогічних наук, доцента
Вознюка Олександра Васильовича на дисертаційне дослідження
**Садовець Олесі Володимирівни «Особливості професійного розвитку
вчителів середніх шкіл в об'єднаннях працівників освіти США»**,
подане на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за
спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Динамічний розвиток сучасної педагогічної науки характеризується пошуком фундаментальних підходів до побудови навчально-виховного процесу, що знаходить відображення в освітніх документах Української держави, в яких зазначено, що метою освіти і виховання має бути професійно компетентний, ініціативний, творчий громадянин, наділений почуттям обов'язку і відповідальності перед суспільством, здатний швидко адаптуватися до сучасного плинного світу, який увійшов у якісно новий інформаційний стан, що супроводжується докорінними цивілізаційно-парадигмальними змінами в науці як формі суспільної свідомості та, відповідно, у системі сучасної освіти. Це позначається на трансформації педагогічних ідей та теорій щодо головної рушійної сили освіти – особистості педагога як професіонала.

При цьому особливої актуальності набуває проблема підвищення якості педагогічної діяльності вчителів середніх шкіл, які покликані забезпечити ефективний процес навчання та виховання учнів.

Аналіз сучасної соціокультурної ситуації свідчить про необхідність подальшого вивчення можливостей професійного розвитку вчителів, шляхів урізноманітнення та інтенсифікації його практичної реалізації. Відповідно **актуальним** є дослідження зарубіжного досвіду із зазначеної проблематики. Тому дисертаційне дослідження Садовець Олесі Володимирівни, присвячене вивченню особливостей професійного розвитку вчителів середніх шкіл в

об'єднаннях працівників освіти США, є надто на часі.

Актуальність дослідження впливає також із істотних суперечностей у сфері сучасної професійно-педагогічної підготовки, які виявила дисертантка, а саме, суперечності між:

- сучасною світовою тенденцією виокремлення професійного розвитку вчителів одним із пріоритетних напрямів діяльності об'єднань працівників освіти та неналежним сприйняттям і реалізацією цієї ідеї в Україні;

- можливостями та потенціалом об'єднань працівників освіти щодо здійснення цілеспрямованої діяльності в напрямі забезпечення системного та органічного професійного розвитку вчителів і недостатнім їх використанням на практиці;

- зарубіжним досвідом реалізації різноманітних видів і форм професійного розвитку вчителів середніх шкіл в об'єднаннях працівників освіти і недостатнім його вивченням та адаптацією в освітньому просторі України.

Концептуальна основа дисертаційного дослідження науково обґрунтована, вона базується на засадах гуманістичної філософії освіти, яка формує й спрямовує світогляд особистості на усвідомлення сутності людини як вищої соціальної й духовної цінності, повагу її прав і свобод, взаєморозуміння і толерантність, душевність, любов і милосердя.

Науковий апарат дослідження О. В. Садовець відповідає вимогам до такого рівня робіт і є самодостатнім для розв'язання поставлених завдань, окреслених дисертанткою. Авторка чітко визначає предмет, об'єкт дослідження, його мету, завдання, окреслює методи дослідження, що позитивно позначилося на здійсненні наукового пошуку, обґрунтуванні положень дисертації в цілому. Така логіка є послідовною, відповідає науковій проблемі праці та спрямована на системне її розв'язання.

Переконаливою є **наукова новизна** одержаних результатів. Дисертантка зуміла вперше: дати повне теоретичне обґрунтування та трактування професійного розвитку вчителів у сучасній психолого-педагогічній науці;

охарактеризувати зміст цього процесу у США, його види та форми; з'ясувати умови його ефективної реалізації; проаналізувати професійний розвиток учителів середніх шкіл у різних видах об'єднань працівників освіти США (професійних спілках та освітніх асоціаціях); з'ясувати стратегії та особливості цього процесу.

Подальшого розвитку набуло трактування поняття професійного розвитку вчителів та окреслення можливостей його практичної реалізації в об'єднаннях працівників освіти. В науковий обіг введено матеріали, що розкривають стратегії, стандарти, види і форми професійного розвитку вчителів середніх шкіл США.

Дисертаційне дослідження Олеси Володимирівни має достатню **теоретичну і практичну значущість**, оскільки на основі компаративного аналізу професійного розвитку вчителів США та України обґрунтовано можливості творчої реалізації в освітньому просторі України прогресивних ідей американського досвіду. Це, загалом, відповідає глобалізаційним тенденціям сучасного світу, де відбуваються багатобічні інтеграційні процеси у науково-технологічній та соціально-економічній сферах людської цивілізації.

Заслугує на особливу увагу **практичне значення** дослідження, яке полягає в обґрунтуванні рекомендацій щодо можливостей трансферу в освітній простір України інноваційних ідей американського досвіду професійного розвитку вчителів. Це знайшло реалізацію в експериментальному спецкурсі, дистанційному курсі для системи підвищення кваліфікації вчителів загальноосвітніх навчальних закладів України, у проекті професійного розвитку вчителів.

Вважаємо, що зазначені **практичні доробки дисертантки можуть бути поширені** у системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників України.

Дисертанткою на самодостатньому науковому рівні обґрунтовано **методологічні засади дослідження**. Це дало можливість авторові здійснити

аналіз сутності, змісту й специфіки феномену професійного розвитку сучасного педагога.

Викладене дає підстави стверджувати, що дисертаційне дослідження, виконане О.В. Садовець, має не лише високу наукову новизну, в ньому отримані **нові факти** на основі застосування компаративного підходу щодо окресленої проблеми, інших наукових методів дослідження.

Вражає кількість і різнобічність додатків до дисертації, де ілюструється проблематика дослідження.

Також варто зауважити чітке й об'ємне висвітлення автором стану розробки означеної проблеми вітчизняними та зарубіжними науковцями, що свідчить одночасно про високу фахову підготовку дисертантки і глибокі знання в проблемному полі досліджуваних питань.

Суттєвою є також і джерельна база. В дисертації використано більше трьохсот джерел, з них більш ніж половина – це англomовні видання. Зазначимо, що в сучасну інформаційну епоху особливої значущості набуває здатність дослідника тієї або іншої наукової проблеми читати наукову літературу мовою оригіналу, що дозволяє адаптувати прогресивний досвід зарубіжних країн у царину української педагогіки. Вважаємо, що одним із найбільш суттєвих наукових заслуг дисертантки полягає у тому, що їй вдалося в аналітичному вигляді познайомити науковців-педагогів України з науковими доробками та педагогічними реаліями США та, взагалі, західних країн.

Загалом, структура дисертації відповідає логіці наукового дослідження, послідовно розкриває основні завдання наукового пошуку автора.

У публікаціях в повному обсязі відображено основні аспекти і результати дисертаційного дослідження. При цьому перелік конференцій та наукових публікацій дисертантки свідчить про достатню географію апробації результатів дисертаційного дослідження.

Зміст автореферату є ідентичним змісту дисертації. У праці зроблені відповідні узагальнення й висновки, оформлені додатки, які можуть бути

використані теоретиками і практиками освіти.

Загалом, робота вдало структурована, систематизовано велику кількість наукових джерел і фахової літератури.

Разом з тим, варто звернути увагу на деякі **недоліки**, яких, на нашу думку, припустилася дисертантка у процесі виконання та оформлення роботи, зокрема:

1. Параграф 1.3., який стосується проблеми забезпечення ефективності професійного розвитку вчителів середніх шкіл у США, на нашу думку, дещо виходить за межі предмета дослідження. Доречніше було б розглядати питання ефективності професійного розвитку безпосередньо у професійних об'єднаннях працівників освіти США, а не в освітньому просторі в цілому.

2. У класифікації професійних освітніх асоціацій США дисертантка виокремлює чотири групи асоціацій – загальні, фахові, галузеві, навчальних закладів відповідного рівня акредитації, проте у змісті дисертації знаходять висвітлення лише перші три групи (пар.2.3., 2.4).

3. Дисертантка у роботі досить детально аналізує діяльність професійних спілок працівників освіти США з професійного розвитку вчителів, проте сформульовані нею рекомендації щодо оптимізації професійного розвитку вчителів в Україні стосуються лише професійних освітніх асоціацій; практично нічого не згадано про можливості удосконалення цього процесу у професійних спілках працівників освіти України.

Вказані зауваження ніякою мірою не применшують актуальності та значимості кандидатської дисертації дисертантки. Загалом, робота здійснена на належному професійному рівні та носить характер закінченого наукового дослідження.

Загальний висновок. Дисертаційне дослідження, виконане на тему «Особливості професійного розвитку вчителів середніх шкіл в об'єднаннях працівників освіти США», є самостійно виконаною, завершеною науковою працею, яка відповідає вимогам пп. 11, 13 «Порядку присудження наукових

ступенів і присвоєння вчених звань» і має теоретичне і практичне значення для педагогічної науки, а її автор – Садовець Олеся Володимирівна – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Офіційний опонент

кандидат педагогічних наук,
докторант кафедри педагогіки
Житомирського державного
університету імені Івана Франка

О. В. Вознюк

4 лютого 2011р.

Підпис Вознюка О. В. ЗАСВІДЧУЮ

Доктор педагогічних наук, доцент
проректор з наукової діяльності
Житомирського державного
університету імені Івана Франка

Н.А. СЕЙКО